

Ekonominė veikla:	Nuoroda į Techninės analizės kriterijus:	Aplinkos tikslas:		
Elektros energijos gamyba naudojant fotovoltinę saulės energijos technologiją	I priedas, veikla Nr. 4.1	Svarus prisidėjimas prie klimato kaitos švelninimo		

Elektros energijos gamyba naudojant fotovoltinę saulės energijos technologiją – prisidėjimas prie klimato kaitos švelninimo

Atitikties Taksonomijai kriterijai

Bendra informacija:	Vadovaujantis Taksonomijos reglamentu¹, ekonominė veikla laikytina tvaria aplinkos atžvilgiu, kai: (a) ekonomine veikla svariai prisidedama prie vieno ar daugiau Taksonomijoje nustatytų aplinkos tikslų; ir (b) ekonomine veikla nedaroma reikšmingos žalos (DNSH) nė vienam iš Taksonomijoje nustatytų aplinkos tikslų; ir (a) ekonominė veikla vykdoma laikantis Būtiniausių apsaugos priemonių²; ir (b) ekonominė veikla atitinka Techninės analizės kriterijus. Šiame dokumente pateikiama informacija, kokie dokumentai patvirtina ekonominės veiklos „Elektros energijos gamyba naudojant fotovoltinę saulės energijos technologiją“ prisidėjimą prie klimato kaitos švelninimo tikslo ir DNSH principo laikymąsi dėl kitų Taksonomijoje nustatytų aplinkos tikslų.
Veiklos aprašymas:	Elektros energijos gamybos įrenginių, gaminančių elektrą naudojant fotovoltinę saulės energijos technologiją, statyba arba eksploatavimas. Techninės analizės kriterijuose (kaip apibrėžti žemiau) taip pat nurodyta, kad <u>kai ekonominė veikla Nr. 4.1 „Elektros energijos gamyba naudojant fotovoltinę saulės energijos technologiją“ yra neatsiejama nuo šio Techninės analizės kriterijų I priedo 7.6 skirsnyje nurodytos veiklos „Atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijų įrengimas, techninė priežiūra ir remontas“ dalis, taikomi ir 7.6 skirsnyje nustatyti techninės analizės kriterijai. Kadangi ekonominė veikla Nr. 7.6 į pavidimo, kurį davė LBA, apimtį, Sorainen neanalizuoja ekonominės veiklos Nr. 7.6, tačiau bankai visais atvejais turėtų vertinti, ar finansuojamas projektas neapima Techninės analizės kriterijų I priedo 7.6 skirsnyje nurodytų veiklų, o jei apima – papildomai vertinti atitinkamus Techninės analizės kriterijus ekonominei veiklai Nr. 7.6. Techninės analizės kriterijai nepateikia atsakymo, kas laikytina „neatsiejama“ veikla. Tačiau Europos Komisijos pranešime C/2023/267 dėl tam tikrų deleguotojo akto dėl ES taksonomijos pagal klimato srities tikslus, kuriuo nustatomi ekonominės veiklos, kuria svariai prisidedama prie klimato kaitos švelninimo arba prisitaikymo prie jos ir nedaroma reikšminga žala kitiems aplinkos tikslams, techninės analizės kriterijai, tam tikrų teisinių nuostatų aiškinimo ir įgyvendinimo (Taksonomijos DUK) yra paaiškinta, kad į Techninės analizės kriterijų 7.6 skirsnį įeina vėjo jėgainių ir pagalbinės techninės įrangos įrengimas, techninė priežiūra ir remontas, jei jie įrengti vietoje kaip techninės pastato sistemos. Vietoje įrengta vėjo jėgainė, skirta tiekti elektrą konkrečiam pastatui, patenka į 7.6 skirsnio taikymo sritį.</u>

¹ Taksonomijos reglamento 9 str.

² Detalesni atitikties Būtiniausioms apsaugos priemonėms kriterijai apibrėžti atskirame dokumente/priede.

	4.3 skirsnis taikomas elektros energijos gamybos įrenginių, kuriuose elektros energija gaminama iš vėjo energijos, statybai arba eksploatavimui visais kitais atvejais, kai vėjo jėgainės nėra įrengtos vietoje kaip techninės pastato sistemos. Mūsų vertinimu, analogiškas išaiškinimas taikytinas ir saulės energetikai, t.y. į Techninės analizės kriterijų 7.6 skirsnį įeina saulės jėgainių ir pagalbinės techninės įrangos įrengimas, techninė priežiūra ir remontas, jei jie įrengti vietoje kaip techninės pastato sistemos. Vietoje įrengta saulės jėgainė, skirta tiekti elektrą konkrečiam pastatui, patenka į 7.6 skirsnio taikymo sritį, o 4.1 skirsnis taikomas elektros energijos gamybos įrenginių, kuriuose elektros energija gaminama iš saulės energijos, statybai arba eksploatavimui visais kitais atvejais, kai saulės jėgainės nėra įrengtos vietoje kaip techninės pastato sistemos.
NACE kodai pagal EVRK³:	D35.11, F42.22
Santrauka (reikalingų dokumentų sąrašas siekiant pagrįsti svarų prisidėjimą prie klimato kaitos švelninimo bei DNSH):	1. <i>(Statomai elektrinei)</i> Leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus. 2. <i>(Veikiančiai elektrinei)</i> Leidimas gaminti elektros energiją. 3. <i>(Alternatyva 1 arba 2 punktui tais atvejais, kai leidimai saulės elektrinei nėra privalomi)</i> ESO išduotos prijungimo prie elektros tinklų sąlygos. 4. Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaita. 5. <i>(Tik jei Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaitoje nustatyta, kad tam tikros klimato rizikos yra reikšmingos vykdomam projektui)</i> 5.1. Esamo turto atžvilgiu - Prisitaikymo planas arba 5.2. Naujo turto atžvilgiu – Prisitaikymo sprendimai integruoti projektavimo ir statybos etapu ir nurodyti techniniame darbo projekte. 6. <i>(Tik jei Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaitoje nustatyta, kad tam tikros klimato rizikos yra reikšmingos vykdomam projektui, ir finansuojamas naujas turtas)</i> Įrodymai, kad prisitaikymo sprendimai įdiegti iki veiklos pradžios, t.y.: 6.1. Jei statybos leidimas privalomas – statybos užbaigimo aktas arba statybos užbaigimo deklaracija, kuris išduodamas užbaigus visus statybos darbus, bei VĮ Registrų centro išrašas, kuriame būtų įregistruotas statybos užbaigimo aktas arba statybos užbaigimo deklaracija arba 6.2. Jei statybos leidimas neprivalomas (t.y. jei saulės elektrinė yra pastato įrangos dalis) – rangovo aktas apie atliktus darbus. 7. Kredito gavėjo pažyma ar patvirtinimas (laisva forma, gali būti ir kredito sutarties dalis), jog kredito gavėjas įvertino galimybę naudoti patvarią ir perdirbamą įrangą bei komponentus kuriuos lengva išmontuoti ir atnaujinti, ir, kai įmanoma, jie naudojami. 8. <i>(Papildomai prie 7 punkto, tik jei kredito gavėjas naudoja patvarią ir perdirbamą įrangą/komponentus):</i> 7.1. Saulės modulių gamintojo patvirtinimas, kad saulės moduliai gali būti perdirbami. <i>(Tais atvejais, kai saulės šviesos energijos elektrinių statyba gali daryti poveikį Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms ir kai atitinkama saugomų teritorijų institucija nustato, kad šis poveikis gali būti reikšmingas)</i> 8.1. poveikio aplinkai vertinimo (PAV) ataskaita ir 8.2. Aplinkos apsaugos agentūros sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai.

³ Atkreipkite dėmesį, kad NACE kodų sąrašas yra **pavyzdinis**, bet ne **baigtinis**. Jei veiklos NACE kodai kiti, gali reikėti papildomos analizės, ar veikla gali būti priskiriama atitinkamai ekonominei veiklai.

9. Statybą leidžiantis dokumentas <i>(jei privalomas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus)</i>. 10. <i>(Tais atvejais, kai PAV arba PAV atranka pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus neprivaloma ir neprivalomas statybą leidžiantis dokumentas)</i> Kredito gavėjo patvirtinimas (kuris gali būti pateiktas atskirame dokumente ar kredito sutartyje), jog kredito gavėjas atliko analizę ir patvirtina, kad PAV ar PAV atrankos pagal taikytinus teisės aktus atlikti nereikia. 11. Kredito gavėjo patvirtinimas (kuris gali būti pateiktas atskirame dokumente ar kredito sutartyje), jog statyba nebus vykdoma pažeidžiamos biologinės įvairovės vietovėse arba šalia jų (įskaitant „Natura 2000“ saugomų teritorijų tinklą, UNESCO pasaulio paveldo objektus ir pagrindines biologinės įvairovės teritorijas, taip pat kitas saugomas teritorijas). <i>(Tais atvejais, kai statyba vykdoma pažeidžiamos biologinės įvairovės vietovėse arba šalia jų (įskaitant „Natura 2000“ saugomų teritorijų tinklą, UNESCO pasaulio paveldo objektus ir pagrindines biologinės įvairovės teritorijas, taip pat kitas saugomas teritorijas) (i) Planuojamų statybų poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo forma; ir (ii) saugomų teritorijų direkcijos teigiama išvada dėl planuojamų statybų poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo.</i> Pastaba: Visais atvejais, kai tam tikro kriterijaus atitikčiai reikalingas kredito gavėjo patvirtinimas, galima alternatyva: kredito gavėją finansuojančios institucijos analizė, kuri patvirtina, jog atitinkamo kriterijaus yra laikomasi.					
1. Svaraus prisidėjimo prie klimato kaitos švelninimo kriterijai					
1	2	3	4	5	6
Nr.	Kriterijus	Techninės analizės kriterijų reikalavimai	Lietuvos Respublikos teisės aktai, patvirtinantys atitikimą kriterijui	Dokumentai, privalomi pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, kuriuos turi pateikti klientas	Jei atitikimo Taksonomijai kriterijus nėra padengtas Lietuvos Respublikos teisės aktais, kokius konkrečiai veiksmus klientas turi papildomai atlikti bei kokius patvirtinančius dokumentus turi pateikti, kad Taksonomijos kriterijus būtų įgyvendintas
1.1.	Svarus prisidėjimas prie klimato kaitos švelninimo	Vykdamas veiklą gaminama elektra naudojant fotovoltinės	EEĮ 16 str. 1 d. numato, kad leidimai išduodami šiai veiklai elektros energetikos sektoriuje:	1. Leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus Arba	N/A

		saulės energijos technologiją.	1) gaminti elektros energiją. 2) plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus. Šiuose leidimuose yra nurodomas elektrinės tipas. Vadovaujantis EEĮ 16 str. 10 d., leidimas gaminti elektros energiją nereikalingas: 1) gaminantiems vartotojams ir asmenims, siekiantiems tapti gaminančiais vartotojais; 2) asmenims, numatantiems gaminti elektros energiją ne didesnės kaip 100 kW įrengtosios galios elektros energijos gamybos įrenginiuose, kurių leistina generuoti galia lygi nuliui; 3) asmenims, numatantiems gaminti elektros energiją ne didesnės kaip 100 kW įrengtosios galios elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginiuose, kurių leistina generuoti galia didesnė už nulį, išskyrus AIEĮ 20¹ str. 8 d. nurodytą atvejį⁴.	Leidimas gaminti elektros energiją (kai elektrinė yra veikianti). Tais atvejais, kai minėti leidimai saulės elektrinei nėra privalomi: 2. ESO išduotos prijungimo prie elektros tinklų sąlygos.	
--	--	---------------------------------------	---	--	--

⁴ Gaminančių vartotojų ir asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, elektrinės gali būti statomos, įrengiamos ir eksploatuojamos EEĮ nustatyta tvarka kitų asmenų, turinčių leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir leidimą gaminti elektros energiją, ir atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų.

			Vadovaujantis EEĮ 16 str. 14 d., leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas: 1) gaminantiems vartotojams ir asmenims, siekiantiems tapti gaminančiais vartotojais; 2) asmenims, numatantiems statyti ar įrengti elektros energijos gamybos įrenginius, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 100 kW, o leistina generuoti galia lygi nuliui; 3) asmenims, numatantiems statyti ar įrengti elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 100 kW, o leistina generuoti galia didesnė už nulį, išskyrus AIEĮ 20¹ str. 8 d. nurodytą atvejį⁵. EEĮ 16 str. 14² d. nustato, kad asmuo, numatantis statyti ar įrengti ne didesnės kaip 100 kW įrengtosios galios elektros energijos gamybos įrenginius, kurių leistina		
--	--	--	---	--	--

⁵ Gaminančių vartotojų ir asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, elektrinės gali būti statomos, įrengiamos ir eksploatuojamos EEĮ nustatyta tvarka kitų asmenų, turinčių leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir leidimą gaminti elektros energiją, ir atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų.

			generuoti galia lygi nuliui, taip pat asmuo, numatantis statyti ar įrengti ne didesnės kaip 100 kW įrengtosios galios elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginius, kurių leistina generuoti galia didesnė už nulį, išskyrus AIEĮ 20 ¹ str. 8 d. nurodytą atvejį, tinklų naudotojų elektros įrenginių prijungimą prie elektros tinklų reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka privalo kreiptis į tinklų operatorių dėl prijungimo sąlygų išdavimo.		
--	--	--	---	--	--

2. DNSH kriterijai ⁶					
1	2	3	4	5	6
Nr.	Kriterijus	Techninės analizės kriterijų reikalavimai	Lietuvos Respublikos teisės aktai, patvirtinantys atitikimą kriterijui	Dokumentai, privalomi pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, kuriuos turi pateikti klientas	Jei atitikimo Taksonomijai kriterijus nėra padengtas Lietuvos Respublikos teisės aktais, kokius konkrečiai veiksmus klientas turi papildomai atlikti bei kokius patvirtinančius dokumentus turi

⁶ DNSH kriterijai (nuo 2.1 iki 2.4) yra **kumuliatyvūs**, t.y. būtina, kad veikla atitiktų **visus** punktus nuo 2.1 iki 2.4.

					pateikti, kad Taksonomijos kriterijus būtų įgyvendintas
2.1.	Prisitaikymas prie klimato kaitos	Veikla įvertinta siekiant nustatyti, kuri su klimatu susijusi fizinė rizika I priedo A priedėlio II skirsnyje išvardytų rūšių gali daryti neigiamą poveikį ekonominės veiklos rezultatams jos numatytosios trukmės laikotarpiu. Taip pat, įdiegti prisitaikymo sprendimai nedaro neigiamo poveikio prisitaikymo prie klimato kaitos pastangoms ar kitų žmonių, gamtos, kultūros paveldo, turto ir kitos ekonominės veiklos atsparumo su klimatu susijusiai fizinei rizikai lygiui, dera su vietos, sektorių, regionų ar nacionalinėmis prisitaikymo prie klimato kaitos strategijomis ir planais ir jų atveju numatoma galimybė diegti gamtos procesais pagrįstus sprendimus arba yra kuo didesniu mastu naudojama	Lietuvos Respublikoje galiojantys reglamentuojantys teisės aktai nenumato reikalavimo atlikti patikimą su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimą (kaip jis apibrėžtas Techninės analizės kriterijuose). Pažymime, kad Statybos techninis reglamentas STR „Statybų klimatologija“ nustato klimato parametrų statistines charakteristikas, būtinas teritorijoms planuoti, statiniams projektuoti ir statyti. Vadovaujantis minėtu reglamentu, klimatinę informaciją sudaro Saulės spinduliuotė, oro temperatūra, absoliutūs oro drėgnis, savitoji entalpija, vėjas, krituliai, sniego dangą, apledėjimas (apšalas), dirvožemio temperatūra, korozinis atmosferos agresyvumas ir kiti atmosferos reiškiniai. Bet koku atveju, STR „Statybų klimatologija“ pateikiami klimatiniai parametrai nepilnai atitinka Techninės	N/A	1. Atliktas patikimas su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimas ir pateikta Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaita. 2. Jeigu Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaitoje nustatyta, kad tam tikros klimato rizikos yra reikšmingos vykdomam projektui – papildomai turi būti pateiktas prisitaikymo sprendimų įgyvendinimui skirtas prisitaikymo planas (Prisitaikymo planas), kuriame numatyta, kokie prisitaikymo sprendimai bus įgyvendinti per 5 metus, o veiklos, kurią vykdančiam naudojamam naujai sukurtas fizinis turtas, atveju, turi būti projektavimo ir statybos etapu integruoti prisitaikymo sprendimai, kurie padeda sumažinti nustatytą svarbiausią su klimatu susijusią fizinę riziką, kuri yra reikšminga tai veiklai, ir ekonominės veiklos vykdytojas turi būti šiuos sprendimus įdiegęs iki veiklos pradžios. Bendrieji reikalavimai Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaitai ir

		mėlynoji ar žaliąją infrastruktūrą. Naujos veiklos ir esamos veiklos, kurią vykdančios naudojamos naujai sukurtas fizinis turtas, atveju ekonominės veiklos vykdytojas projektavimo ir statybos etapu integruoja prisitaikymo sprendimus, kurie padeda sumažinti nustatytą svarbiausią su klimatu susijusią fizinę riziką, kuri yra reikšminga tai veiklai, ir yra juos įdiegęs iki veiklos pradžios.	analizės kriterijų I priedo A priedėlyje išvardintą su klimatu susijusios rizikos klasifikavimą (pvz., STR „Statybų klimatologija“ visiškai nevertina potvynio, gamtos gaisro, smėgduobės ir kt. rizikų). Be to, STR „Statybų klimatologija“ iš esmės neatsižvelgia į klimato rizikų klasifikavimą į nuolatines ir ūmias.		Prisitaikymo planui ar sprendimams nurodyti šios analizės Priede Nr. 2. Pažymime, kad Priede Nr. 2 numatyti reikalavimai dokumentų turiniui. Techninės analizės kriterijai nenustato, kas turi atlikti Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimą ir Prisitaikymo planą (nėra specifinių reikalavimų rengiančiam subjektui). Todėl tokį vertinimą gali atlikti pats kredito gavėjas savo lėšomis ir/arba užsakyti tokią ataskaitą iš trečiųjų asmenų. Taip pat tokį vertinimą gali atlikti kredito gavėją finansuojanti institucija. Jokių specifinių kvalifikacinių reikalavimų subjektams, teikiantiems tokią ataskaitą, nėra.
2.2.	Tausus vandens ir jūrų išteklių naudojimas ir apsauga	Netaikoma	N/A	N/A	N/A
2.3.	Perėjimas prie žiedinės ekonomikos	Vykdančią šią veiklą įvertinama, ar yra galimybė naudoti itin patvarią ir perdirbamą įrangą bei komponentus, kuriuos lengva išmontuoti ir atnaujinti, ir, kai įmanoma, jie naudojami.	Lietuvos Respublikos teisės aktai nenumato lentelės šio punkto 3 stulpelyje nurodyto reikalavimo statant/įrengiant saulės elektrines. Saulės moduliai paprastai eksploatuojami nuo 25 iki 30 metų.	N/A	Techninės analizės kriterijai nenumato pareigos naudoti vien tik patvarią ir perdirbamą įrangą bei komponentus, kuriuos lengva išmontuoti ir atnaujinti. Tačiau numatyt pareiga įvertinti, ar yra galimybė naudoti būtent tokią įrangą ir komponentus. Kaip šis vertinimas turėtų būti atliekamas, Techninės analizės kriterijai nedetalizuoja. Todėl, mūsų profesiniu vertinimu,

					turėtų būti pateikiama kredito gavėjo pažyma ar patvirtinimas (laisva forma, gali būti ir kredito sutarties dalis), jog kredito gavėjas įvertino galimybę naudoti patvarią ir perdirbamą įrangą bei komponentus kuriuos lengva išmontuoti ir atnaujinti, ir, kai įmanoma, jie naudojami.
2.4.	Taršos prevencija ir kontrolė	Netaikoma	N/A	N/A	N/A
2.5.	Biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga ir atkūrimas	(a) Pagal Direktyvą 2011/92/ES ⁷ atliktas PAV arba analizė ⁸ . (b) Jei buvo atliktas PAV, aplinkos apsaugos tikslais įgyvendintos reikiamos poveikio švelninimo ir kompensuojamosios priemonės.	Lietuvos Respublikos teisės aktai nenumato reikalavimo atlikti PAV arba PAV atrankos saulės šviesos energijos elektrinių statybai. Vadovaujantis PAV įstatymo 3 str. 1 d. 3 p., saulės šviesos energijos elektrinių statybai privaloma atlikti PAV tik, kai šios veiklos įgyvendinimas gali daryti poveikį Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms ir kai atitinkama saugomų	Tais atvejais, kai saulės šviesos energijos elektrinių statyba gali daryti poveikį Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms ir kai atitinkama saugomų teritorijų institucija nustato, kad šis poveikis gali būti reikšmingas: 1. planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ataskaita; 2. Aplinkos apsaugos agentūros sprendimas dėl	Europos Komisijos pranešime C/2023/267 ⁹ paaiškinta, kad pagal ES teisę ne visai veiklai taikoma prievolė rengti poveikio aplinkai vertinimą <...> Todėl poveikio aplinkai vertinimo atlikti visais atvejais nereikia. Pagal kriterijus reikalaujama nustatyti, ar reikia atlikti poveikio aplinkai vertinimą <...> Jei buvo atlikta analizė ir padaryta išvada, kad poveikio aplinkai vertinimo atlikti nereikia, ši reikalavimo dalis yra įvykdyta.

⁷ Trečiojoje šalyse vykdomos veiklos atveju – pagal lygiavertę taikytiną nacionalinę teisę arba tarptautinius standartus, pagal kuriuos reikalaujama atlikti poveikio aplinkai vertinimą arba analizę, pvz., pagal TFK veiklos standartą Nr. 1 „Aplinkos ir socialinės rizikos vertinimas ir valdymas“.

⁸ Procedūra, pagal kurią kompetentinga institucija nustato, ar turi būti atliekamas Direktyvos 2011/92/ES II priede išvardytų projektų poveikio aplinkai vertinimas (kaip nurodyta tos direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje)

⁹ 2023 m. spalio 20 d. Komisijos pranešimas C/2023/267 dėl tam tikrų deleguotojo akto dėl ES taksonomijos pagal klimato srities tikslus, kuriuo nustatomi ekonominės veiklos, kuria svariai prisidedama prie klimato kaitos švelninimo arba prisitaikymo prie jos ir nedaroma reikšminga žala kitiems aplinkos tikslams, techninės analizės kriterijai, tam tikrų teisinių nuostatų aiškinimo ir įgyvendinimo.

			teritorijų institucija nustato, kad šis poveikis gali būti reikšmingas.	planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai.	Pažymime, kad iš aukščiau minėto Komisijos išaiškinimo nėra visiškai aišku, ar pakanka vidinės (kredito gavėjo atliktos) analizės ir išvados, kad pagal teisės aktus neprivaloma nei PAV, nei PAV atranka, ar, vis tik tais atvejais, kai PAV neprivalomas, Taksonomijos atitikimo tikslais vis tiek būtina institucinė PAV atranka. Tokį neaiškumą iš dalies didina ir vertimo neatitikimai: Komisijos išaiškinimo oficialiame tekste lietuvių kalba referuojama į „analizę“ (kas implikuotų, jog tinka vidinė, kredito gavėjo atlikta analizė), tačiau tekste anglų kalba kalbama apie „screening“ (kas implikuotų, kad Taksonomijos atitikimo tikslais privaloma institucinė PAV atranka, nors šiaip jau ji nebūtų privaloma). Mūsų profesiniu vertinimu, reikalavimas atlikti institucinę PAV atranką, nors ji jokiais kitais tikslais (išskyrus Taksonomiją) nėra privaloma, būtų neproporcingas ir nepagrįstas, t.y. turėtų pakakti kredito gavėjo vidinės analizės. T.y. tais atvejais, kai PAV arba PAV atranka pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus neprivaloma, mūsų profesiniu vertinimu, pakanka kredito gavėjo patvirtinimo (kuris gali būti pateiktas atskirame dokumente ar kredito sutartyje), jog kredito gavėjas atliko analizę ir patvirtina, kad PAV ar PAV
--	--	--	---	---	---

					atrankos pagal taikytinus teisės aktus atlikti nereikia. Vis tik pabrėžiame, kad šis mūsų profesinis vertinimas gali neatitikti Komisijos nuomonės, atsižvelgiant į ne itin aiškiai suformuluotą Komisijos atsakymą pranešime C/2023/267. Todėl rekomenduotume papildomai tikslintis šį aspektą su Komisija.
		(c) Pažeidžiamos biologinės įvairovės vietovėse arba šalia jų (įskaitant „Natura 2000“ saugomų teritorijų tinklą, UNESCO pasaulio paveldo objektus ir pagrindines biologinės įvairovės teritorijas, taip pat kitas saugomas teritorijas) esančių vietovių ir (arba) vykdomų operacijų atveju atitinkamais	Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas 2006 m. gegužės 22 d. Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-255.	Jeigu statyba vykdoma pažeidžiamos biologinės įvairovės vietovėse arba šalia jų¹² (įskaitant „Natura 2000“ saugomų teritorijų tinklą, UNESCO pasaulio paveldo objektus ir pagrindines biologinės įvairovės teritorijas, taip pat kitas saugomas teritorijas): 1. Planuojamų statybų poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“	Kredito gavėjo patvirtinimas (kuris gali būti pateiktas atskirame dokumente ar kredito sutartyje), jog statyba nebus vykdoma pažeidžiamos biologinės įvairovės vietovėse arba šalia jų (įskaitant „Natura 2000“ saugomų teritorijų tinklą, UNESCO pasaulio paveldo objektus ir pagrindines biologinės įvairovės teritorijas, taip pat kitas saugomas teritorijas)¹³.

¹² Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas numato, kad **Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijos artima aplinka** – planuojamos ūkinės veiklos vykdymo vietovės aplinka, tiesiogiai su ja besiribojančios vietovės aplinka ir (ar) gamtiniais ryšiais su Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorija susijusios vietovės aplinka, jeigu dėl gamtinių ryšių tarp vietovių arba dėl planuojamos ūkinės veiklos pobūdžio ir (ar) masto tikėtina, kad planuojama ūkinė veikla gali neigiamai paveikti Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijos vientisumą ar joje saugomas natūralias buveines ar rūšis.

¹³ Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas įgyvendina direktyvas 2009/147/EB ir 92/43/EEB. Įstatyme pateikiama „Natura 2000“ sąvoka – vientisas tinklas, sudarytas iš paukščių apsaugai svarbių teritorijų, buveinių apsaugai svarbių teritorijų, vietovių, atitinkančių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, tvirtinamus aplinkos ministro, kuriose yra tam tikro tipo Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir Europos Bendrijos svarbos rūšių buveinių, skirtas palaikyti, kur reikia – atkurti iki palankios apsaugos būklės tam tikrų tipų natūralioms buveinėms ir rūšių buveinėms jų natūraliame areale. Kadangi teisės aktai nenumato pareigos vertinti saulės elektrinės statybas, jei jos vykdomos šalia UNESCO teritorijos ar kitų saugomų teritorijų, konsultavomės su Saugomų teritorijų tarnyba, kuri paaiškino, kad „Natura 2000“ teritorija Lietuvoje didžiąja dalimi sutampa su UNESCO gamtos paveldo teritorija bei kitomis saugomomis teritorijomis, todėl turėtų pilnai pakakti planuojamų statybų poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms vertinimo.

		atvejais buvo atliktas atitinkamas vertinimas ¹⁰ ir, remiantis jo išvadomis, įgyvendintos būtinos poveikio švelninimo priemonės ¹¹ .		teritorijoms reikšmingumo nustatymo forma; 2. Saugomų teritorijų direkcijos teigiama išvada dėl planuojamų statybų poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo.	
--	--	--	--	---	--

3. Atitikimas Būtiniausioms apsaugos priemonėms¹⁴

¹⁰ Pagal direktyvas 2009/147/EB ir 92/43/EEB. Trečiosiose šalyse vykdomos veiklos atveju – pagal lygiavertę taikytiną nacionalinę teisę arba tarptautinius standartus, kuriais siekiama apsaugoti natūralias buveines, laukinę fauną ir florą ir pagal kuriuos reikalaujama atlikti 1) analizės procedūrą, siekiant nustatyti, ar konkrečios veiklos atveju reikia atlikti jos galimo poveikio saugomoms buveinėms ir rūšims vertinimą; 2) tokį tinkamą vertinimą, kai atlikus analizę nustatoma, kad jį reikia atlikti, pvz., TFK veiklos standartą Nr. 6 „Biologinės įvairovės apsauga ir tvarus gyvųjų gamtos išteklių valdymas“.

¹¹ Tos priemonės nustatytos siekiant užtikrinti, kad projektas, planas arba veikla neturėtų reikšmingo poveikio saugomos teritorijos apsaugos tikslams.

¹⁴ Žr. atskirą dokumentą.

Priedas Nr. 1: **Vartojamos sąvokos ir santrumpos**

Taksonomijos reglamentas, arba Taksonomija	2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (2025-01-22 galiojanti redakcija)
DNSH	Principas „nedaryti reikšmingos žalos“, kaip jis apibrėžtas Reglamente 2019/2088
Reglamentas 2019/2088	2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje (2025-01-22 galiojanti redakcija)
Techninės analizės kriterijai	2021 m. birželio 4 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2139 kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 papildomas nustatant techninės analizės kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kokiomis sąlygomis ekonominė veikla laikoma svariai prisidedančia prie klimato kaitos švelninimo arba prisitaikymo prie jos ir ar ta ekonominė veikla nedaro reikšmingos žalos kitiems aplinkos tikslams (2025-01-22 galiojanti redakcija)
Būtiniausios apsaugos priemonės	Procedūros, kurias ekonominę veiklą vykdanči įmonė įdiegia siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms ir JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, įskaitant aštuoniose pagrindinėse konvencijose, nurodytose Tarptautinės darbo organizacijos Deklaracijoje dėl pagrindinių principų ir teisių darbe, ir Tarptautinėje žmogaus teisių chartijoje nustatytus principus ir teises, kaip apibrėžta Taksonomijos 18 straipsnyje. Detalesni atitikties Būtiniausios apsaugos priemonės kriterijai apibrėžti atskirame dokumente / priede.
EVRK	Reglamentu (EB) Nr. 1893/2006 nustatytas statistinis ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius, prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/index/nace_all.html
AIEĮ	Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas (2011 m. gegužės 12 d. Nr. XI-1375, 2025-01-22 galiojanti redakcija)

EEĮ	Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymas (2000 m. liepos 20 d. Nr. VIII-1881, 2025-01-22 galiojanti redakcija)
ESO	AB „Energijos skirstymo operatorius“
STR „Statybų klimatologija“	STR 2.01.12:2024 „Statybų klimatologija“ patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. D1-320 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 2.01.12:2024 „Statybų klimatologija“ patvirtinimo“
PAV	Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimas
PAV įstatymas	Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas (1996 m. rugpjūčio 15 d. Nr. I-1495 , 2025-01-22 redakcija)

Priedas Nr. 2: **Reikalavimai patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaitai**¹⁵

1. Ataskaitoje turi būti pažymėta, jog buvo įvertintos šios su klimatu susijusios rizikos (t.y. ar šios rizikos gali neigiamai paveikti banko finansuojamą projektą (toliau – „veikla“), ar ne, kokia atitinkamų rizikų pasireiškimo tikimybė ir poveikis):

	Susijusi su temperatūra	Susijusi su vėju	Susijusi su vandeniu	Susijusi su kietąja mase
Nuolatinė	Kintanti temperatūra (oro, gėlo vandens, jūros vandens)	Vyraujančio vėjo pokyčiai	Kritulių pobūdžio ir rūšių (lietaus, krušos, sniego/ledo) pokyčiai	Pakrančių erozija
	Šiluminis stresas		Krituliai arba hidrologinis kintamumas	Dirvožemio degradacija
	Temperatūros nepastovumas		Vandenynų rūgštėjimas	Dirvožemio erozija
	Daugiametio įšalo sluoksnio tirpimas		Sūraus vandens intruzija	Soliflukcija
			Jūros lygio kilimas	
			Vandens stygius	
Ūmi	Karščio banga	Ciklonas, uraganas, taifūnas	Sausra	Lavina
	Šalčio banga/šalna	Audra (įskaitant pūgas, dulkių ir smėlio audras)	Gausūs krituliai (lietus, kruša, sniegas/ledas)	Nuošliauža
	Gamtos gaisras	Tornadas	Potvynis (pakrančių, upių, lietaus, gruntinio vandens)	Smegduobė
			Priedėdyninio ežero prasiveržimas	

2. Ataskaitoje turi būti:

¹⁵ Reikalavimai pateikti pagal Techninės analizės kriterijų I priedo A priedėlį. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:02021R2139-20240101#app_A

- a) įvertinta, kuri su klimatu susijusi fizinė rizika (iš lentelėje aukščiau išvardytų rūšių) yra reikšminga ir gali daryti neigiamą poveikį veiklos rezultatams jos numatytosios trukmės laikotarpiu (t.y. gali sutrukdyti vykdyti veiklą, kaip numatyta verslo plane/investicijų plane);
 - b) jeigu nustatyta, kad vienos ar kelių rūšių su klimatu susijusi fizinė rizika (iš lentelėje aukščiau išvardytų rūšių) yra aktuali, įvertinta, kiek ta rizika yra reikšminga;
 - c) jeigu yra nustatyta, kad tam tikra rizika ar rizikos ((iš lentelėje aukščiau išvardytų rūšių) gali daryti neigiamą poveikį veiklai ir ta rizika yra reikšminga – **numatyti prisitaikymo sprendimai**, galintys padėti sumažinti nustatytą su klimatu susijusią fizinę riziką;
 - d) esamos veiklos ir naujos veiklos, kurią vykdant naudojamas esamas fizinis turtas, atveju turi būti numatyta, jog „c“ nurodyti prisitaikymo sprendimai bus įgyvendinti per laikotarpį, **trunkantį iki penkerių metų, o tuo atveju, jei finansuojama naujų saulės elektrinių statyba ar įrengimas** – turi būti projektavimo ir statybos etapu integruoti prisitaikymo sprendimai, kurie padeda sumažinti nustatytą svarbiausią su klimatu susijusią fizinę riziką, kuri yra reikšminga tai veiklai, ir ekonominės veiklos vykdytojas turi būti šiuos sprendimus įdiegęs iki veiklos pradžios;
 - e) „c“ nurodyti prisitaikymo sprendimai gali būti fiziniai ir nefiziniai sprendimai, kurie padeda sumažinti nustatytą svarbiausią su klimatu susijusią fizinę riziką, kuri yra reikšminga tai veiklai. Atitinkamai turi būti parengiamas **prisitaikymo sprendimų įgyvendinimui skirtas prisitaikymo planas**. (Pavyzdys: jei yra reali ir reikšminga potvynio rizika, numatytas dambų įrengimas, siekiant apsaugoti pastatą nuo potvynio.)
3. Ataskaitoje turi būti nurodyta, kad su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo **vertinimas atliktas atsižvelgiant į veiklos mastą ir numatomai veiklos trukmę**, t. y.:
 - a) veiklos, kurios tikėtina trukmė yra trumpesnė nei 10 metų, vertinimas atliekamas taikant mažiausio tinkamo mastelio klimato prognozes;
 - b) veiklos, kurios tikėtina trukmė yra 10 metų ir ilgiau, vertinimas atliekamas naudojant didelės skiriamosios gebos ir pažangiausias klimato prognozes pagal įvairius būsimus scenarijus (ateities scenarijai apima Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos tipinius koncentracijų scenarijus RCP2.6, RCP4.5, RCP6.0 ir RCP8.5.), atitinkančius numatomą veiklos trukmę, įskaitant bent 10–30 metų trukmės klimato prognozių scenarijus didelių investicijų atvejais.
 4. Ataskaitoje naudojamos klimato prognozės ir poveikio vertinimas turi būti pagrįsti geriausia praktika ir turimomis gairėmis ir juose atsižvelgiama į šiuolaikinius pažeidžiamumo ir rizikos analizės mokslinius tyrimus ir susijusias metodikas, remiantis naujausiomis Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos ataskaitomis (Klimato kaitos vertinimo ataskaitos: Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos (IPCC), kuri yra Jungtinių Tautų įstaiga, atsakinga už su klimato kaita susijusio mokslo vertinimą, periodiškai skelbiama informacija apie poveikį, prisitaikymą ir pažeidžiamumą, <https://www.ipcc.ch/reports/>), moksliniais recenzuotais leidiniais ir atvirųjų šaltinių (Pvz., Europos Komisijos valdomos „Copernicus“ paslaugos) ar mokėjimo modeliais.
 5. **Prisitaikymo plane turi būti patvirtinimas**, jog numatyti prisitaikymo sprendimai nedaro neigiamo poveikio prisitaikymo prie klimato kaitos pastangoms ar kitų žmonių, gamtos, kultūros paveldo, turto ir kitos ekonominės veiklos atsparumo su klimatu susijusiai fizinei rizikai lygiui, dera su vietos, sektorių, regionų ar

nacionalinėmis prisitaikymo prie klimato kaitos strategijomis ir planais ir jų atveju numatoma galimybė diegti gamtos procesais pagrįstus sprendimus¹⁶ arba yra kuo didesniu mastu naudojama mėlynoji ar žaliaji infrastruktūra¹⁷.

¹⁶ Gamtos procesais pagrįsti sprendimai apibrėžiami kaip gamtos įkvėpti ir remiami sprendimai, kurie yra ekonomiškai efektyvūs, tuo pat metu teikia aplinkosauginę, socialinę ir ekonominę naudą ir padeda stiprinti atsparumą. Tokie sprendimai lemia, kad miestuose, kraštovaizdžiuose ir jūrų peizažuose atsiranda daugiau ir įvairesnių gamtinių ir natūralių elementų ir procesų, įgyvendinant prie vietos sąlygų pritaikytas, išteklius tausiai naudojančias ir sisteminės intervencijos priemones. Todėl gamtos procesais pagrįsti sprendimai yra naudingi biologinei įvairovei ir jais remiamas įvairių ekosisteminių paslaugų teikimas (https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/environment/nature-based-solutions_en/). (2021 m. birželio 4 d. redakcija: <https://ec.europa.eu/research/environment/index.cfm?pg=nbs>).

¹⁷ Pagal Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Žaliaji infrastruktūra. Europos gamtinio kapitalo puoselėjimas“ (COM/2013/0249 final).